

Powiatowy Urząd Pracy
w Starachowicach

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w 2014 roku.

Starachowice 2015

Spis treści

Wstęp.....	3
1. Poziom i stopa bezrobocia w powiecie starachowickim.....	5
2. Osoby bezrobotne według wieku.....	7
3. Osoby bezrobotne według wykształcenia.....	9
4. Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy.....	10
5. Analiza bezrobocia według zawodów.....	11
6. Analiza ofert pracy według zawodów.....	14
7. Analiza zawodów nadwyżkowych i deficytowych.....	16
8. Wnioski.....	20

Wstęp

Prowadzenie właściwej polityki rynku pracy wymaga dobrze działającego systemu informacyjnego w tej dziedzinie. Temu celowi powinien służyć monitoring zawodów nadwyżkowych i deficytowych. Przez monitoring należy rozumieć proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy, które mają wpływ na popyt na pracę podaż zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym oraz formułowanie na tej podstawie ocen i krótkotrwałych prognoz niezbędnych do prawidłowego funkcjonowania systemów kształcenia zawodowego i szkolenia bezrobotnych.

Zgodnie z art. 9 ust. 1 pkt 9 Ustawy o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy z dnia 20 kwietnia 2004 r. (Dz. U. z 2013, poz. 674 z późniejszymi zmianami) przygotowanie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest jednym z zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy. Powiatowy Urząd Pracy w Starachowicach realizując powyższe opracował „Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie starachowickim w I połowie 2014 r..”

Informacje zawarte w Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych powinny pomóc w:

- określeniu zgodnych z zapotrzebowaniem rynku pracy szkoleń dla osób bezrobotnych,
- prowadzeniu odpowiadającej realnym potrzebom lokalnego rynku pracy, gospodarki środkami z Funduszu Pracy, którymi dysponuje Urząd na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu,
- usprawnieniu poradnictwa zawodowego poprzez wskazywanie doradcom zawodowym, zawodów poszukiwanych przez lokalnych pracodawców oraz wskazywanie zawodów, na które maleje zapotrzebowanie,
- wskazywaniu zmian zachodzących na lokalnym rynku pracy, które mogą być wykorzystywane przez szkoły zawodowe i ponadgimnazjalne w procesie kształcenia młodzieży,
- pomocy w planowaniu działań przez instytucje i organizacje współpracujące na lokalnym rynku pracy w zakresie przeciwdziałania bezrobociu,
- opracowaniu strategii rozwoju powiatu.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych zawiera analizę skali i struktury bezrobocia rejestrowanego w powiecie starachowickim w grupach i zawodach oraz popytu na pracę dla poszczególnych zawodów z punktu widzenia zgłaszanych do PUP ofert pracy. Podstawowymi źródłami informacji do prowadzenia monitoringu zawodów nadwyżkowych i deficytowych są:

- sprawozdanie sporządzone przez Powiatowy Urząd Pracy w Starachowicach - Załącznik nr 2 do sprawozdania MPiPS 01 „Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz ofert” stan w 2014 r.,
- sprawozdanie sporządzone przez Powiatowy Urząd Pracy w Starachowicach - Załącznik nr 3 do sprawozdania MPiPS 01 „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności” stan w 2014 r.

Analizę ofert zawodów nadwyżkowych i deficytowych przeprowadza się o dane statystyczne o bezrobociu i ofertach pracy w 2014 r., posługując się nazwami grup zawodów i specjalności zgodnymi z klasyfikacją zawodów i specjalności wprowadzonej przez Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 27 kwietnia 2010 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. Nr 82, poz. 537). Analizą objęto duże grupy zawodów (kod dwucyfrowy), elementarne grupy zawodów (kod czterocyfrowy) oraz poszczególne zawody i specjalizacje (kod sześciocyfrowy).

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych opracowywany jest dwa razy do roku.

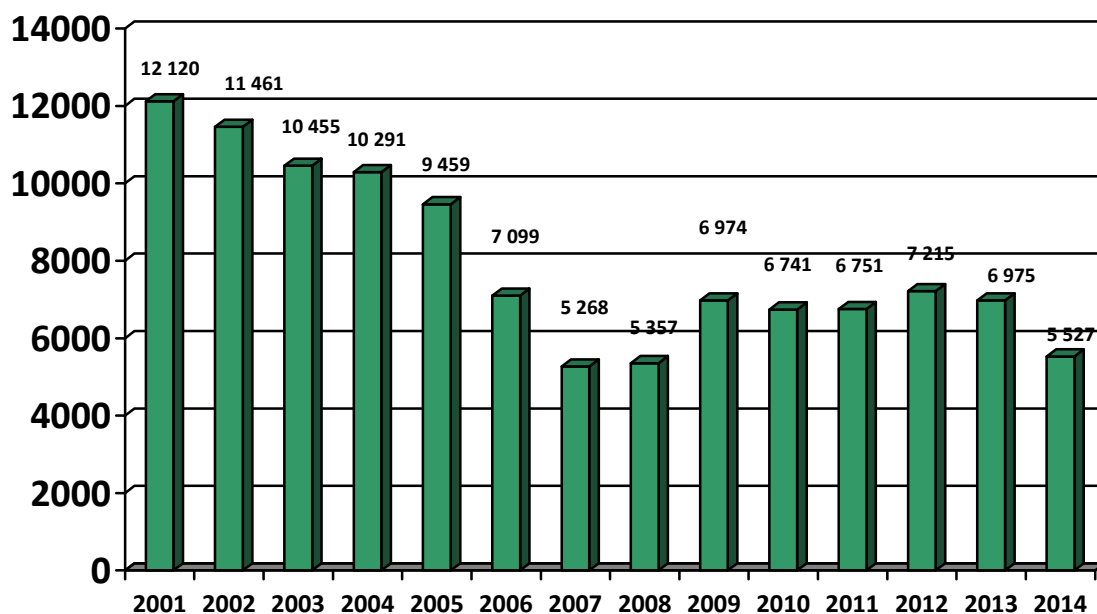
1. Poziom i stopa bezrobocia w powiecie starachowickim.

Powiat starachowicki jest jednym z trzynastu powiatów w województwie świętokrzyskim. Powiat zajmuje 524 km² powierzchni, zamieszkuje go ok. 96.022 osób. W skład powiatu wchodzi pięć gmin: Starachowice (ok. 52.000 mieszkańców), Brody (ok.11.000 mieszkańców), Mirzec (ok. 8.500 mieszkańców), Pawłów (ok. 15.500 mieszkańców) oraz Wąchock (ok. 7.500 mieszkańców). Starachowice są trzecim co do wielkości miastem województwa świętokrzyskiego. Powiatowy Urząd Pracy obejmuje swoim działaniem cały powiat starachowicki. Powiat ma charakter przemysłowo – rolniczy. Przemysł skupiony jest głównie w Starachowicach, natomiast rolnictwo opiera się o małe gospodarstwa rodzinne.

Od 2001 r. następował powolny ale dostrzegalny spadek bezrobocia w powiecie starachowickim. Proces ten zatrzymał się w 2008 r. w związku z kryzysem gospodarczym, który dotknął kraje Unii Europejskiej. Pomimo niezłej sytuacji gospodarczej Polski na tle innych krajów Unii Europejskiej, wzrost bezrobotnych i spadek ofert pracy na rynku pracy w powiecie starachowickim był odczuwalny. W 2010 r. nastąpił niewielki spadek osób bezrobotnych rejestrujących się w PUP w Starachowicach, a w 2011 r. i w 2012 r. nastąpił ponownie wzrost liczby osób bezrobotnych. W 2013 r. nastąpił kolejny niewielki spadek liczby osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Starachowicach.

Poziom bezrobocia w okresie od 2001 r. do 2014 r. pokazuje poniższy wykres:

Wykres 1. Poziom bezrobocia w PUP w Starachowicach w okresie od 2001 r. do 2014 r.

W dniu 31.12.2014 r. liczba osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Starachowicach wynosiła 5527 osób. W porównaniu do końca 2013 r. nastąpił spadek o 1448 osób bezrobotnych. Z prawem do zasiłku w tym okresie zarejestrowanych było 750 osób bezrobotnych. Na koniec 2014 r. zarejestrowały się w PUP w Starachowicach 2523 kobiety, w tym z prawem do zasiłku zarejestrowanych było 342 kobiety. W 2013 r. zarejestrowanych było 6975 osób bezrobotnych, w tym z prawem do zasiłku 855 osób bezrobotnych. W tym samym okresie zarejestrowane były 3174 kobiety, a z prawem do zasiłku było zarejestrowanych 386 bezrobotnych kobiet.

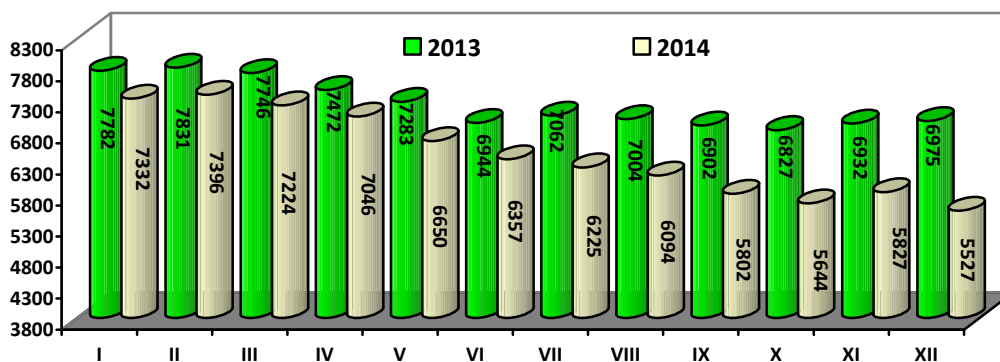
Ponadto w rejestrze Powiatowego Urzędu Pracy w Starachowicach pozostawało 339 osób bezrobotnych niepełnosprawnych, w tym 139 kobiet niepełnosprawnych. 66 osób niepełnosprawnych pobierało zasiłek, w tym zasiłek pobierały 23 kobiety.

Stopa bezrobocia na dzień 31 grudnia 2014 r. wynosiła: w powiecie starachowickim 14,9 % (18,3 % na koniec 2013 r.), w województwie świętokrzyskim 14,2 % (16,5 % na koniec 2013 r.) oraz w kraju 11,5 % (13,4 % na koniec 2013 r.).

Najliczniejszą grupę osób bezrobotnych zarejestrowanych na koniec 2014 r. stanowili bezrobotni mieszkańcy gminy Starachowice, których było 3036 osób (54,93%), (w 2013 r. było zarejestrowanych 3786). Z gminy Brody zarejestrowanych było 767 osoby (13,87 %), (w 2013 r. zarejestrowanych było: 976 osoby). Z gminy Mirzec 470 osoby (8,50 %), (w 2013 r. zarejestrowanych było: 597 osoby). Z gminy Pawłów 783 osób (14,16 %), (w 2013 r. zarejestrowanych było 1000 osób). Z miasta i gminy Wąchock 471 osób (8,52 %), (w 2013 r. zarejestrowanych było: 616 osób).

Liczbę osób bezrobotnych w poszczególnych miesiącach 2013 r. i 2014 r. przedstawia poniższy wykres.

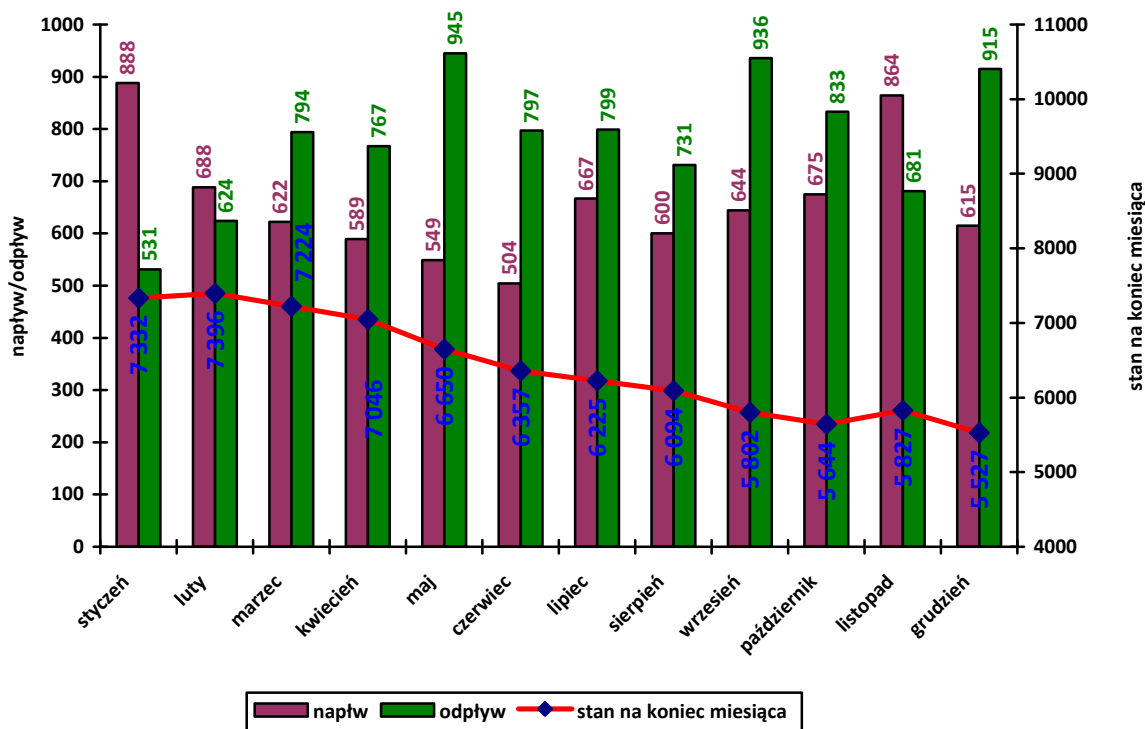
Wykres 2. Porównanie liczby bezrobotnych w poszczególnych miesiącach 2013 r. i 2014 r. (stan na koniec każdego miesiąca).

Jak widać na powyższym wykresie spadek liczby osób bezrobotnych następował od marca do grudnia 2014 r., Niewielki wzrost nastąpił w listopadzie 2014 r.. Spadki jak i wzrosty, które następują w poszczególnych miesiącach nie są duże.

Poniższy wykres pokazuje dynamikę stanu bezrobocia w powiecie starachowickim w pierwszej połowie 2014 r.

Wykres 3. Dynamika bezrobocia w 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania z PUP.

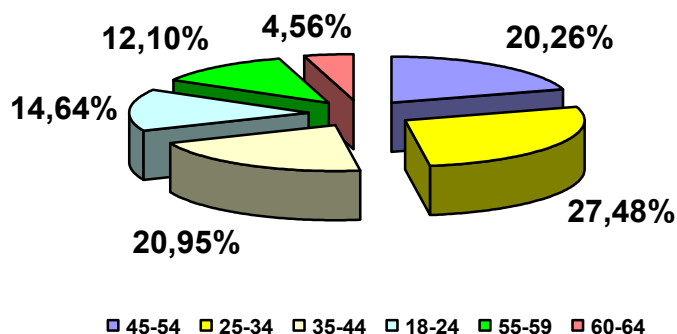
2. Osoby bezrobotne według wieku.

Tabela 1. Osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP w Starachowicach ze względu na wiek.

l.p	wiek	ogólna liczba bezrobotnych zarejestrowanych w 2013 r.	ogólna liczba bezrobotnych zarejestrowanych w 2014 r.	udział %	bezrobotne kobiety zarejestrowane w 2014 r.
1	2	3	4	5	6
1.	18 - 24	1171	809	14,63	348
2.	25 - 34	1895	1519	27,48	796
3.	35 - 44	1426	1158	20,95	602
4.	45 - 54	1409	1120	20,27	508
5.	55 - 59	754	669	12,10	249
6.	60 - 64	203	252	4,56	20

Źródło: Opracowanie własne podstawie danych PUP

Wykres 3 udział procentowy poszczególnych grup wiekowych w ogólnej liczbie bezrobotnych

Wiek jest jednym z ważniejszych czynników, które mają wpływ na możliwości związane z podjęciem zatrudnienia przez osoby bezrobotne. Jak wiadomo pracodawcy nie powinni kierować się wiekiem kandydatów, decydując się na ich zatrudnienie w swoim zakładzie pracy. Praktyka jest, niestety inna. Często powodem niezatrudnienia kandydata jest właśnie „niewłaściwy” wiek osoby poszukującej pracy. Oczywiście pracodawca jako powód odmowy podaje wówczas każdy inny powód.

Struktura bezrobotnych w grupach wiekowych nie ulega zmianom. Najwięcej osób bezrobotnych zarejestrowanych jest w grupie wiekowej 25 – 34 lata, podobnie jak w latach poprzednich. Utrzymywanie się tak dużej liczby osób bezrobotnych w tej kategorii wiekowej jest niepokojące, bowiem przeważają tu osoby dobrze wykształcone, posiadające zawód, które są w pełni możliwości rozwojowych. Następną grupą to osoby w wieku 35 – 44 lata. Na ogół w tej grupie wiekowej najwięcej jest osób posiadających doświadczenie zawodowe i kwalifikacje zawodowe. Osoby te aktywnie poszukują pracy, chętnie korzystają ze szkoleń, interesują się otwarciem własnej działalności gospodarczej. Trzecią kategorią to osoby w grupie wiekowej 45 – 54. Wśród osób z tej kategorii wiekowej w PUP w Starachowicach przeważają osoby długotrwale bezrobotne, o niewysokich kwalifikacjach zawodowych. Osobom tym trudno odnaleźć się na rynku pracy. Czwartą kategorią to osoby w wieku 18 – 24 lat. Do grupy tej należą m. in. absolwenci szkół ponadgimnazjalnych. Osoby te mogą liczyć głównie na staże. Pracodawcy nie są zainteresowani zatrudnianiem osób w tym wieku ze względu na brak doświadczenia zawodowego. Wiele z osób będących w tej kategorii wiekowej rozpoczyna naukę w szkołach wyższych i przestaje być klientami Urzędu. Najmniej osób rejestruje się w przedziałach wiekowych: 55 – 59 oraz 60 – 64. Osobom z tych kategorii bardzo trudno jest znaleźć zatrudnienie. Nie posiadają często odpowiednich kwalifikacji, a pracodawcy nie chcą zatrudniać takich osób właśnie ze względu na wiek.

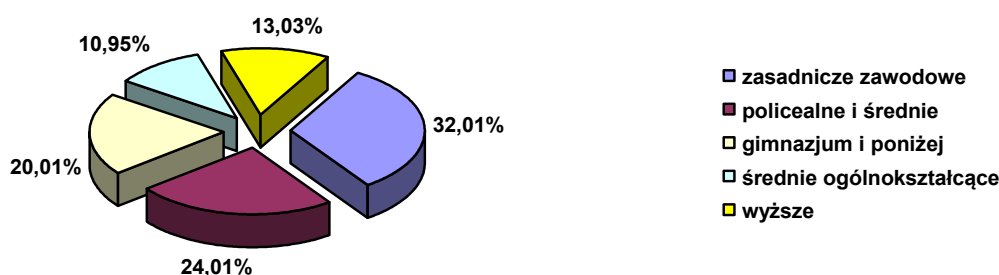
3. Osoby bezrobotne według wykształcenia.

Tabela 2. Osoby bezrobotne zarejestrowane w PUP w Starachowicach ze względu na wykształcenie.

<i>l.p.</i>	<i>wykształcenie</i>	<i>ogólna liczba bezrobotnych zarejestrowanych w 2013 r.</i>	<i>ogólna liczba bezrobotnych zarejestrowanych w 2014 r.</i>	<i>udział %</i>	<i>bezrobotne kobiety zarejestrowane w 2014 r.</i>
1	2	3	4	5	6
1.	zasadnicze zawodowe	2268	1769	32,01	624
2.	policealne i średnie zawodowe	1675	1327	24,01	658
3.	gimnazjum i poniżej	1471	1106	20,01	406
4.	średnie ogólnokształcące	730	605	10,95	363
5.	wyższe	831	720	13,03	472

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych z PUP.

Wykres 4. Struktura bezrobocia ze względu na poziom wykształcenia.

Wykształcenie także wpływa na możliwość znalezienia zatrudnienia. Pracodawcy poszukują osób odpowiednio wykształconych z kwalifikacjami zawodowymi i doświadczeniem. Samo wykształcenie nie jest obecnie przepustką do otrzymania pracy. Absolwenci szkół powinni posiadać praktykę i doświadczenie w wybranym przez siebie zawodzie.

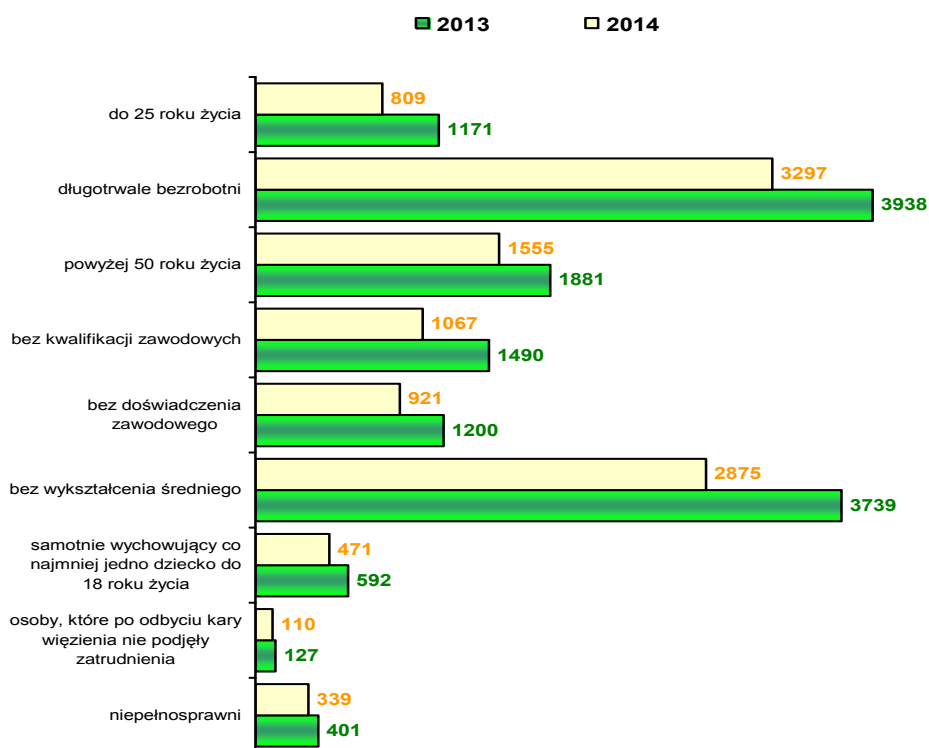
W rejestrze osób bezrobotnych PUP w Starachowicach przeważają osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym. Osoby posiadające wykształcenie zawodowe są poszukiwane przez pracodawców. Jednak ze względu na niewysokie kwalifikacje, brak praktycznych umiejętności nie znajdują zatrudnienia. Konieczna jest zmiana zasad kształcenia zawodowego. Dużą grupę stanowią osoby z wykształceniem policealnym i średnim. Wynika z tego, że takim osobom trudno jest znaleźć zatrudnienie, wpływa na to sposób kształcenia takich osób w szkołach policealnych i średnich. Nadal dużo jest zarejestrowanych osób z wykształceniem gimnazjalnym i niższym. Jest to zjawisko niepokojące. Wynika z tego, że dużo młodych ludzi nie kontynuuje dalszej nauki. Takim osobom też bardzo trudno jest znaleźć odpowiednią pracę. O wiele mniej zarejestrowanych jest osób z wykształceniem średnim ogólnokształcącym i wyższym. Osoby kończące szkoły średnie ogólnokształcące często podejmują naukę w systemie zaocznym, a będąc zarejestrowanymi korzystają ze staży,

szkoleń. Nadal dużo zarejestrowanych jest osób z wykształceniem wyższym. Ukończenie studiów wyższych nie gwarantuje już zatrudnienia. Liczy się doświadczenie zawodowe, staż. Dlatego ważne jest zdobywanie doświadczenia zawodowego już w trakcie studiów. Ważna jest również postawa pracodawców, którzy nie dają szansy osobom mającym wykształcenie wyższe – tzn. nie zatrudniając ich nie pozwalają im na przedstawienie swoich kwalifikacji.

4. Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy.

W ustawie o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy istnieje kategoria osób będących w szczególnej sytuacji na rynku pracy. Są to osoby bezrobotne, które ze względu na określone uwarunkowania mają duże problemy z wydobyciem się ze stanu bezrobocia. Pomoc oferowana przez urząd pracy jest niewystarczająca a pracodawcy nie są zainteresowani zatrudnianiem takich osób.

Wykres 5. Osoby będące w szczególnej sytuacji na rynku pracy w roku 2013 oraz w 2014 r.

Źródło: Opracowanie własne podstawie sprawozdania MPiPS.

Jak widać na wykresie największą grupę osób bezrobotnych stanowią osoby bez wykształcenia średniego i długotrwale bezrobotni. Niepokojące jest to, że 809 osób, zarejestrowanych w urzędzie stanowią osoby młode do 25 roku życia. Liczną grupę stanowią osoby bez kwalifikacji zawodowych i bez doświadczenia zawodowego. Znalezienie zatrudnienia przez te osoby jest szczególnie trudne w sytuacji, gdy powszechnie mówi się o

ciągłym podnoszeniu kwalifikacji i zdobywaniu nowych zawodów, czyli byciu elastycznym na rynku pracy.

5. Analiza bezrobocia według zawodów.

W celu pomocy osobom bezrobotnym w znalezieniu pracy Urząd pozyskuje oferty pracy od pracodawców oraz dotuje ich ze środków Funduszu Pracy w ramach aktywnych programów przeciwdziałania bezrobociu.

Ranking wg. grup zawodów.

Klasyfikacja zawodów obejmuje 10 wielkich grup zawodowych.

Tabela 3. Struktura bezrobotnych wg. grup zawodów.

l.p.	kod gru py	nazwa grupy zawodów	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
1	2	3	4	5	6	7	8	10	11	12	13	14
1.	0	Bez zawodu	1288	719	625	682	786	823	834	964	898	656
2.	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	13	7	9	2	1	7	8	7	6	8
3.	2	Specjaliści	532	583	465	503	669	534	567	560	550	457
4.	3	Technicy i inny średni personel	1426	1259	848	928	1176	1008	937	1011	913	717
5.	4	Pracownicy biurowi	353	264	186	174	192	214	246	281	269	206
6.	5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	1143	909	674	660	783	917	1034	1003	1031	833
7.	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	184	120	84	60	81	88	87	83	85	68
8.	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	3556	2423	1745	1721	2488	2343	2289	2523	2441	1941
9.	8	Operatorzy i monterzy maszyn	275	221	170	170	246	196	208	237	234	200
10.	9	Pracownicy przy pracach prostych	689	594	462	403	552	557	541	546	548	441
			9459	7099	5268	5357	6974	6741	6751	7215	6975	5527

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS.

W klasyfikacji grup zawodów, podobnie jak w poprzednich latach, największa liczba bezrobotnych zarejestrowana była w grupie „7. Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy”. W grupie tej znajdują się zawody tzw. fachowców, mimo to osobom posiadającym taki zawód trudno jest znaleźć zatrudnienie. Wiąże się to m. in. z niskimi kwalifikacjami posiadanymi przez te osoby, brakiem osób młodych na rynku pracy, ale także nadal niskimi zarobkami, niedostatecznymi warunkami pracy. Na drugim miejscu są osoby z grupy „5. Pracownicy

usług osobistych i sprzedawcy”. Mimo atrakcyjności niektórych wchodzących w skład tej grupy, pracodawcy nie zatrudniają takich osób powołując się na niskie przygotowanie zawodowe, brak chęci do podnoszenia swoich kwalifikacji.

Na trzecim miejscu znalazły się osoby z grupy „3. Technicy i inny średni personel”. Grupa ta obejmuje zawody wymagające wiedzy, doświadczenia i umiejętności do wykonywania prac technicznych. Właściwe przygotowanie powinno następować w szkołach średnich kształcących pracowników z tej grupy. Niestety zaniedbania w edukacji osób zdobywających zawody z tej grupy powodują, że pracodawcy narzekają na niskie przygotowanie do zawodu, brak praktyki.

Tradycyjnie małą liczbę zarejestrowanych osób bezrobotnych stanowią osoby z grupy „6. Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy” - ze względu na ciągle zmniejszający się udział rolnictwa w gospodarce narodowej oraz z grupy „1. Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy”.

Bardzo dużo pozostaje osób bezrobotnych nie posiadających zawodu, choć liczba takich osób systematycznie spada. W 2014 r. zarejestrowanych było 656 osób.

Ranking zawodów bezrobotnych.

W poniższej tabeli przedstawionych zostało trzydzieści zawodów, w których najwięcej było zarejestrowanych osób bezrobotnych.

Tabela 4. Zawody dominujące wśród osób bezrobotnych zarejestrowanych w PUP w Starachowicach.

l.p.	nazwa zawodu	kod zawodu	bezrobotni ogółem	w tym				
				kobiety	absolwenci		pow. 12 miesięcy	
					razem	kobiety	razem	kobiety
1	2	3	4	5	6	7	8	9
1.	Bez zawodu	000000	656	312	134	60	64	25
2.	Sprzedawca	522301	359	311	4	3	158	144
3.	Technik ekonomista	331403	143	134	2	2	67	63
4.	Murarz	711202	132	0	0	0	62	0
5.	Technik mechanik	311504	95	15	1	0	39	8
6.	Robotnik budowlany	931301	88	1	0	0	37	1
7.	Ślusarz	722204	112	8	0	0	54	5
8.	Tokarz w metalu	722314	84	23	0	0	38	12
9.	Kucharz	512001	92	78	1	1	45	43
10.	Krawiec	753105	89	89	2	2	39	39
11.	Pozostali mechanicy maszyn i urządzeń rolniczych i przemysłowych	723390	70	11	1	0	35	3
12.	Piekarz	751204	80	12	0	0	33	7
13.	Robotnik gospodarczy	515303	79	39	0	0	33	17
14.	Cukiernik	751201	64	49	1	1	27	22

15.	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	322002	69	43	3	1	25	19
16.	Ekonomista	263102	71	52	4	4	21	17
17.	Magazynier	432103	63	18	0	0	31	11
18.	Technik prac biurowych	411004	48	42	0	0	21	17
19.	Pozostali mechanicy pojazdów samochodowych	723190	55	0	0	0	28	0
20.	Robotnik drogowy	931205	55	14	0	0	26	7
21.	Sprzątaczką biurową	911207	49	49	0	0	24	24
22.	Szwaczka	753303	46	46	0	0	28	28
23.	Kucharz małej gastronomii	512002	47	34	2	1	24	19
24.	Technik budownictwa	311204	37	3	2	0	11	1
25.	Hydraulik	712601	39	0	0	0	19	0
26.	Mechanik maszyn i urządzeń do obróbki metali	723304	43	0	0	0	18	0
27.	Frezer	722301	47	14	0	0	29	6
28.	Fryzjer	514101	65	65	5	5	27	27
29.	Pomoc domowa	911101	43	41	0	0	18	18
30.	Mechanik samochodów ciężarowych	723104	43	0	0	0	18	0

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPIPS.

W rankingu zawodów niezmiennie na pierwszym miejscu znajduje się zawód sprzedawca, następnie technik ekonomista, murarz i technik mechanik. W zawodzie sprzedawcy przeważają kobiety. Pracodawcy narzekają na słabe przygotowanie kandydatów do pracy, a potencjalni pracownicy na niekorzystne godziny pracy, niskie wynagrodzenie.

W przypadku zawodów technik ekonomista i technik mechanik, zawody te wydają się być atrakcyjne, niestety rynek pracy nie jest w stanie wchłonąć osób, które mają te zawody. Związane jest to także z tym, że są to zawody „atrakcyjne” dla szkół, nie wymagają dużych nakładów finansowych i wyspecjalizowanej kadry.

W zawodach typu: ślusarz, tokarz nie ma młodych ludzi, ponieważ szkoły zawodowe nie prowadzą nauki w tych zawodach. Nadal dużą liczbę stanowią osoby zarejestrowane powyżej 12 miesięcy. Pracodawcy nie chcą zatrudniać osób starszych, powołując się na kwalifikacje nie odpowiadające współczesnym wymaganiom.

Z kolei kandydaci posiadający ten zawód, nie chcą podejmować pracy w swoim zawodzie. Argumentują to nieatrakcyjnością zawodu, niskimi płacami, chorobami zawodowymi. Część z tych osób jest zainteresowana zmianą zawodu, przekwalifikowaniem się, czasem otwarciem własnego miejsca pracy.

6. Analiza ofert pracy według zawodów.

Jednym z warunków poprawy sytuacji na rynku pracy jest napływ nowych ofert pracy. Przez ofertę należy rozumieć zgłoszone przez pracodawców wolne miejsca pracy oraz przyjęte do realizacji miejsca pracy w ramach prac interwencyjnych, stażu a także w ramach umów zlecenia i umów o dzieło. Jednak Urząd nie posiada pełnej informacji o wolnych miejscach pracy. Pracodawcy nie zgłaszają wszystkich wolnych miejsc pracy, zatrudniają pracowników „na czarno”. Częstą praktyką stosowaną przez pracodawców jest zgłoszenie wolnego miejsca pracy w formie oferty otwartej. Pracodawcy nie są zadowoleni, gdy Urząd wysyła kandydatów do pracy ze skierowaniami. Zamieszczenie oferty pracy na stronie internetowej Urzędu, do której dostęp mają wszyscy zainteresowani pracą, traktowane jest jak „bezpłatny słup ogłoszeniowy”.

W 2014 r. Urząd dysponował 2100 ofertami pracy. W większości są to oferty pracy subsydiowanej – staże i prace interwencyjne.

Najwięcej ofert pracy było w lutym – zgłoszono wówczas 297 wolne miejsca pracy, a następnie w lipcu, wrześniu, maju. Najmniej ofert pracy zgłoszono w styczniu – 108 ofert.

Tabela 5. Oferty pracy zgłoszone do 31.12.2014 r. w PUP w Starachowicach.

Wyszczególnienie		Styczeń	Luty	Marzec	Kwiecień	Maj	Czerwiec	Lipiec	Sierpień	Wrzesień	Pazdziernik	Listopad	Grudzień
Ogółem		108	297	136	190	205	119	234	181	224	155	130	121
Zatrudnienie lub inna praca zarobkowa		72	43	87	104	92	85	194	144	211	100	125	114
Miejsca aktywizacji zawodowej		36	254	49	86	113	34	40	37	13	55	5	7
z ogółem	Staż	36	194	49	76	113	34	40	37	13	55	5	7
	Przygotowanie zawodowe dorosłych	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
	Prace społecznie użyteczne	0	60	0	10	0	0	0	0	0	0	0	0
Dla niepełnosprawnych		3	3	7	3	1	12	3	6	12	5	9	21
Dla osób w okresie 12 m-cy od dnia ukończenia nauki		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Pracy subsydiowanej		44	264	64	108	128	65	69	58	43	98	12	57
Z sektora publicznego		20	155	24	51	20	9	14	14	26	40	10	13
Pracy sezonowej		6	8	27	11	33	20	28	65	78	60	75	53

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych PUP.

Najmniej ofert pracy wpływa do Urzędu dla osób z wykształceniem wyższym. Osoby te najczęściej szukają pracy samodzielnie i wykazują większą aktywność w poszukiwaniu zatrudnienia.

W dwóch tabelach przedstawiona została ilość ofert pracy w rozbiciu na poszczególne grupy zawodów oraz wybrane zawody, w których wpłynęło najwięcej ofert pracy.

Klasyfikacja ofert pracy wg podziału na 10 wielkich grup zawodowych w 2014 r.

Tabela 6. Klasyfikacja ofert pracy wg podziału na 10 wielkich grup zawodowych.

<i>l.p.</i>	<i>kod grupy</i>	<i>nazwa grupy zawodu</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>	<i>2012</i>	<i>2013</i>	<i>2014</i>
1	2	3	4	5	6	7	8
1.	0	Bez zawodu	0	0	0	0	0
2.	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	2	13	17	13	12
3.	2	Specjaliści	192	92	137	115	132
4.	3	Technicy i inny średni personel	20	201	227	220	223
5.	4	Pracownicy biurowi	174	190	241	288	259
6.	5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	216	440	508	521	637
7.	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	1	8	16	18	3
8.	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	190	581	341	355	426
9.	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	104	253	146	154	181
10.	9	Pracownicy przy pracach prostych	108	162	155	175	227
			1007	1940	1788	1859	2100

Źródło: Opracowanie własne na podstawie MPiPS.

W poniższej tabeli pokazane zostały wybrane zawody, w których wpłynęło najwięcej ofert pracy w omawianym okresie.

Tabela 7. Wybrane zawody, w których wpłynęło najwięcej ofert pracy.

<i>Lp.</i>	<i>kod grupy</i>	<i>nazwa grupy zawodu</i>	<i>wybrane oferty pracy w zawodzie</i>	<i>ilość ofert</i>
1	2	3	4	
1.	1	Przedstawiciele władz publicznych, wyżsi urzędnicy i kierownicy	- kierownik działu produkcji (132103)	3
2.	2	Specjaliści	- fizjoterapeuta (228301) - nauczyciel przedszkola (2342010) - specjalista d/s marketingu i handlu (243106) - pielęgniarka (222101) - archiwista (262101) - inżynier budownictwa – budownictwo ogólne (214202)	9 9 9 8 7 6
3.	3	Technicy i inny średni personel	- technik administracji (334306) - przedstawiciel handlowy (332203) - zaopatrzeniowiec (332302) - księgowy (331301) - technik farmaceutyczny (321301) - technik mechanik (3115041)	58 26 14 10 8 4
4.	4	Pracownicy biurowi	- technik prac biurowych (411004) - magazynier (432103) - sekretarka (412001) - listonosz (441203) - fakturzystka (431102) - operator wprowadzania danych (413201) - asystent d/s księgowości (431101) - recepcjonista (422602)	104 44 16 14 11 11 11 7

5.	5	Pracownicy usług osobistych i sprzedawcy	- sprzedawca (522301)	198
			- robotnik gospodarczy (515303)	182
6.	6	Rolnicy, ogrodnicy, leśnicy i rybacy	- kucharz (512001)	39
			- doradca klienta (524902)	28
7.	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	- opiekunka domowa (532201)	23
			- pracownik ochrony fizycznej bez licencji (541307)	19
8.	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	- fryzjer (514101)	11
			- asystent nauczyciela przedszkola (531202)	9
9.	9	Pracownicy przy pracach prostych	- ogrodnik terenów zieleni	3
			- brukarz (711601)	28
7.	7	Robotnicy przemysłowi i rzemieślnicy	- szwaczka (753303)	26
			- zbrojarz (711404)	22
8.	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	- operator CNC 722308)	22
			- ślusarz (722204)	17
9.	9	Pracownicy przy pracach prostych	- elektryk (741103)	17
			- mechanik pojazdów samochodowych (723103)	16
8.	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	- malarz budowlany (713102)	14
			- cukiernik (751201)	12
9.	9	Pracownicy przy pracach prostych	- rozbieracz - wykrawacz (751104)	11
			- stolarz (752205)	9
8.	8	Operatorzy i monterzy maszyn i urządzeń	- kierowca samochodu ciężarowego (833203)	68
			- kierowca samochodu dostawczego (832202)	29
9.	9	Pracownicy przy pracach prostych	- pozostali operatorzy urządzeń do obróbki drewna (817290)	18
			- operator koparko – ładowarki (811105)	9
9.	9	Pracownicy przy pracach prostych	- robotnik budowlany (931301)	102
			- pakowacz (932101)	40
9.	9	Pracownicy przy pracach prostych	- robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym (932911)	16
			- sprzątaczką biurową (911207)	14
9.	9	Pracownicy przy pracach prostych	- robotnik drogowy (931205)	12
			- sortowacz	8

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS.

7. Analiza zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

Sytuacja gospodarcza jaka panuje w kraju, województwie i powiecie ma wpływ na lokalny rynek pracy. Z analizy zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie starachowickim wynika, że na rynku pracy najczęściej występują zawody o charakterze nadwyżkowym.

Zawód nadwyżkowy – to zawód, w którym liczba osób bezrobotnych jest wyższa niż zapotrzebowanie na ten zawód na rynku pracy.

Tabela 8. Wybrane zawody nadwyżkowe w 2014 r.

<i>l. p.</i>	<i>kod zawodu</i>	<i>nazwa zawodu</i>	<i>oferty</i>	<i>ilość osób bezrobotnych</i>
1	2	3	4	5
1.	222101	Pielęgniarka	8	25
2.	263102	Ekonomista	0	71
3.	311204	Technik budownictwa	0	37
4.	311303	Technik elektryk	0	19
5.	311504	Technik mechanik	4	95
6.	322002	Technik żywienia i gospodarstwa domowego	1	69
7.	331403	Technik ekonomista	1	143
8.	351203	Technik informatyk	4	33
9.	432103	Magazynier	44	63
10.	512001	Kucharz	39	92
11.	513101	Kelner	11	36
12.	514101	Fryzjer	11	65
13.	522301	Sprzedawca	198	359
14.	522305	Technik handlowiec	6	31
15.	711202	Murarz	11	132
16.	711401	Betoniarz	4	41
17.	712204	Posadzkarz	1	25
18.	712601	Hydraulik	11	39
19.	713102	Malarz budowlany	14	24
20.	722204	Ślusarz	17	112
21.	722301	Frezer	2	47
22.	722314	Tokarz w metalu	4	84
23.	723103	Mechanik pojazdów samochodowych	16	34
24.	723104	Mechanik samochodów ciężarowych	10	43
25.	723307	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	0	43
26.	741207	Elektromonter zakładowy	7	22
27.	751201	Cukiernik	12	64
28.	751204	Piekarz	8	80
29.	752205	Stolarz	9	51
30.	932913	Sortowacz	8	15

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS.

Nadal niestety w rejestrze PUP w Starachowicach przeważają zawody nadwyżkowe. W niektórych zawodach (wymienionych w tabeli) ofert pracy jest bardzo mało w stosunku do liczby osób zarejestrowanych, a czasem nie ma żadnej oferty.

W zawodach tych dużą grupę osób bezrobotnych stanowią osoby długotrwale bezrobotne.

Jednocześnie pracodawcy mają problemy ze znalezieniem pracowników w niektórych zawodach. Klienci urzędu pracy kierowani do zakładów pracy nie spełniają wymagań postawionych przez pracodawców. Najczęściej tym osobom brak doświadczenia zawodowego, utracili uprawnienia zawodowe ze względu na długą przerwę w zawodzie.

Natomiast problem ze znalezieniem dobrych pracowników w niektórych zawodach (np. ślusarz, tokarz) wynika z tego, że na rynku pracy nie ma osób młodych, natomiast osoby posiadające ten zawód nie przystają do nowych warunków pracy. Szkoły zawodowe nadal nie proponują kształcenia w tych zawodach.

Nadal poważnym problemem są niskie zarobki, osobom bezrobotnym „nie opłaca się” podejmować oficjalnej pracy, wolą pracować nielegalnie. Duża grupa osób w ogóle nie jest zainteresowana jakąkolwiek pracą, wystarczają im zasiłki z ośrodka pomocy społecznej lub praca dorywcza.

Zawód deficytowy – to zawód, w którym liczba ofert pracy na rynku pracy jest wyższa od liczby osób zarejestrowanych.

Poniższa tabela przedstawia wybrane zawody deficytowe.

Tabela 9. Wybrane zawody deficytowe w 2014 r.

<i>l. p.</i>	<i>kod zawodu</i>	<i>nazwa zawodu</i>	<i>oferty</i>	<i>ilość osób bezrobotnych</i>
1	2	3	4	5
1.	214109	Specjalista kontroli jakości	3	1
2.	262101	Archiwista	7	2
3.	332203	Przedstawiciel handlowy	26	8
4.	332302	Zaopatrzeniowiec	14	5
5.	333105	Spedytor	5	2
6.	334306	Technik administracji	58	33
7.	341201	Asystent osób niepełnosprawnych	7	0
8.	341202	Opiekun osoby starszej	2	0
9.	411003	Pracownik kancelaryjny	7	0
10.	411004	Technik prac biurowych	104	48
11.	412001	Sekretarka	16	3
12.	422602	Recepcjonista	7	5
13.	441203	Listonosz	14	3
14.	515303	Robotnik gospodarczy	182	79
15.	523002	Kasjer handlowy	11	7
16.	524502	Sprzedawca na stacji paliw	9	1
17.	524902	Doradca klienta	28	2
18.	531202	Asystent nauczyciela przedszkola	9	1
19.	532102	Opiekun medyczny	3	1
20.	541307	Pracownik ochrony fizycznej bez licencji	19	3
21.	711404	Zbrojarz	22	10
22.	711601	Brukarz	28	13
23.	712501	Monter/składacz okien	5	0
24.	722308	Operator CNC	22	5
25.	741103	Elektryk	17	3
26.	812190	Pozostali operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali	5	1
27.	832202	Kierowca samochodu dostawczego	29	2
28.	833203	Kierowca samochodu ciężarowego	68	33
29.	834202	Operator maszyn drogowych	5	0
30.	931301	Robotnik budowlany	102	88

Źródło: Opracowanie własne na podstawie sprawozdania MPiPS.

Propozycje zgłaszane przez pracodawców nie są atrakcyjne dla osób bezrobotnych. W pewnych zawodach nie ma osób bezrobotnych zarejestrowanych w Powiatowym Urzędzie Pracy w Starachowicach. Osoby takie pracują w firmach na terenie województwa lub kraju. Osoby dobrze przygotowane zawodowo wyjechały w poszukiwaniu pracy za granicę.

Pracodawcy chcieliby aby pracownicy podejmujący pracę posiadali uprawnienia zawodowe. W związku z małą ilością kandydatów Urząd stara się organizować szkolenia, dzięki którym mogą uzyskać odpowiednie kwalifikacje.

Na pewno oferty pracy w niektórych zawodach deficytowych pomagają osobom w trudnej sytuacji na rynku pracy tj. osobom długotrwale bezrobotnym, osobom bezrobotnym powyżej 50 roku życia, bezrobotnym bez kwalifikacji zawodowych.

Pojawiają się oferty pracy w zawodach typu asystent osoby niepełnosprawnej, opiekun osoby starszej. Ofert jest niewiele, ale brak jest osób, które mogłyby wykonywać ten zawód.

Warto również zaznaczyć, że wiele ofert pracy zarówno deficytowych jak i nadwyżkowych zgłaszanych do PUP, są ofertami na staż lub do prac interwencyjnych. Zdarza się również tak, że pracodawcy podają nazwę stanowiska pracy, dla którego nie można znaleźć odpowiednika w kodach zawodów. Wówczas „przypasowuje się” kod zawodu najbliższy podanemu stanowisku, co nie zawsze stanowi właściwy jego odpowiednik. Ten sam problem dotyczy rejestracji, podczas której nie zawsze właściwie podany jest zawód, w świadectwie pracy i nie zawsze właściwie wprowadzany jest potem do danych komputerowych.

Wnioski

Analizując sytuację na rynku pracy w powiecie starachowickim można zauważyć utrzymywanie się kilku niekorzystnych cech w strukturze bezrobocia. Do tych niekorzystnych cech można zaliczyć m. in.: wysoki poziom bezrobocia na obszarach wiejskich, trudną sytuację kobiet na rynku pracy, wysoki odsetek bezrobotnej młodzieży, niski poziom wykształcenia, wysoki poziom bezrobotnych bez kwalifikacji zawodowych oraz znaczny udział osób długotrwale pozostających bez zatrudnienia.

Nadal niepokojącym zjawiskiem jest występujący brak ofert pracy dla kobiet. Szczególnie dla kobiet z wykształceniem zawodowym w przedziale wiekowym 35 – 44 oraz 45 – 54 lata. Pracodawcy nie są zainteresowani tworzeniem miejsc pracy dla tych kategorii osób bezrobotnych. W tym wypadku działania Urzędu Pracy powinny być wspomagane przez władze samorządowe i państwowe.

Najliczniejszą grupą wśród osób bezrobotnych pozostają osoby długotrwale bezrobotne, bez odpowiednich kwalifikacji zawodowych lub które utraciły kwalifikacje zawodowe. Osoby takie przyzwyczyły się do swojej sytuacji, brak im wiary w siebie. W tej grupie przeważają osoby starsze, nieposiadające odpowiednich kwalifikacji, często mające problemy alkoholowe. Na pewno koniecznym jest podjęcie działań na rzecz poprawy sytuacji tych osób, aby zapobiec dalszemu pogłębianiu się problemu długotrwałego bezrobocia, które może doprowadzić do wykluczenia społecznego. W tych działaniach potrzebna jest współpraca z ośrodkami pomocy społecznej, współdziałanie władz samorządowych miasta i powiatu.

Lokalni pracodawcy najbardziej zainteresowani są przeważnie subsydiowanymi formami zatrudnienia. Często wiąże się to z tym, że nie mają możliwości tworzenia nowych miejsc pracy z własnych środków. Zjawisko to znajduje odbicie w strukturze ofert pracy napływających do PUP w Starachowicach, wśród których znaczną część stanowią oferty pracy refundowanej. Jednak negatywną tendencją jest nie utrzymywanie nowych miejsc pracy, powstałych w wyniku otrzymania pomocy z urzędu.

Pracodawcy zwiększają wymagania dotyczące zatrudniania osób bezrobotnych, ale niestety nie wpływa to na podniesienie atrakcyjności ich ofert pracy.

Wychodząc naprzeciw zwiększającym się wymaganiom pracodawców Powiatowy Urząd Pracy w Starachowicach organizuje szkolenia, giełdy pracy, które mogą pomóc w znalezieniu zatrudnienia lub podwyższeniu swoich kwalifikacji. Pomaga także osobom bezrobotnym w poruszaniu się po rynku pracy poprzez indywidualne i grupowe porady prowadzone przez doradców zawodowych.

Pozytywne jest tworzenie przez osoby bezrobotne własnych miejsc pracy poprzez uzyskanie środków na otwarcie działalności gospodarczej. Firmy takie na ogół działają bardzo sprawnie.

Coraz częstszym zjawiskiem jest podejmowanie pracy w innym zawodzie niż zawód wyuczony. Zjawisko to będzie się utrzymywać dalej. Świadczy to pozytywnie o kandydatach, o ich mobilności i możliwościach zawodowych.

Nadal niepokojącym zjawiskiem jest wysokie bezrobocie wśród młodzieży. Stan ten spowodowany jest różnymi czynnikami. Zarówno nie dostatecznym przygotowaniem zawodowym młodych ludzi, brakiem umiejętności poruszania się na rynku pracy, mobilności, umiejętności szybkiego dostosowania się do zmiennych potrzeb rynku pracy. Nie ze wszystkimi problemami młodzieży mogą poradzić sobie urzędy pracy. Potrzebny jest dobry program pomocy i współpracy między szkołami, urzędami pracy, pracodawcami a władzami samorządowymi i państwowymi. Szczególnie urzędy powinny być wsparte przez władze lokalne i lokalną społeczność w swoich działaniach na rzecz poprawy sytuacji na rynku pracy. Struktura zawodowa osób bezrobotnych ulega zmianom. Powiatowy Urząd Pracy w Starachowicach aktywnie wspomaga osoby bezrobotne tak, aby do pracodawców trafiali kandydaci zainteresowani zatrudnieniem i jednocześnie posiadający wystarczające kwalifikacje zawodowe. Ważne jest aby i pracodawcy zdali sobie sprawę, że chcąc pozyskać dobrych pracowników, muszą stworzyć im odpowiednie warunki pracy i płacy. Niewątpliwie stan bezrobocia zmniejszyłby się, gdyby urzędy pracy nie prowadziły ubezpieczenia zdrowotnego swoich klientów.

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych może stać się źródłem informacji w celu łagodzeniu skutków bezrobocia na terenie powiatu starachowickiego. Na pewno jednak Monitoring nie powinien być jedynym źródłem informacji w zakresie dostosowania struktury i treści kształcenia zawodowego do potrzeb rynku pracy, a także informacji o stanie lokalnego rynku pracy. Informacje, które posiada Urząd opierają się wyłącznie na statystykach urzędu pracy, które nie oddają w pełni rzeczywistego obrazu bezrobocia i sytuacji na lokalnym rynku pracy.

**DYREKTOR
POWIATOWEGO URZĘDU PRACY
mgr Jarosław Nowak**
